

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelmassa ja sen linjauksissa on tunnistettu olennaisia asioita, mutta siinä ei juurikaan mainita ammatillista koulutusta. Kuitenkin esim. kauppakamarien selvityksen mukaan yritykset kärsivät nimenomaan ammattiosaamisen liittyvästä pulasta. AMKE ry muistuttaa, että erilaisen koulutustaustan omaavia osajia tarvitaan menestyksekkäässä TKI-toiminnassa.

Valtaosa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä toteuttaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Rahoitusta tulee kehittää tukemaan ammatillisen koulutuksen, korkeakoulujen ja yritysten TKI-yhteistyötä.

Ammatillisessa koulutuksessa tehdään erityisesti käytäntölähtöistä innovaatiotoimintaa, joka pitää sisällään työelämän kanssa yhdessä tehtävää yhteistyötä ja kehittämistoimintaa, oppilaitoksen hanketoimintaa (jossa kehitetään työelämän kanssa käytäntölähtöisiä innovaatioita) sekä teknologian ja monipuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämistä opetuksessa ja yritys yhteistyössä. Tuloksena on palveluja, tuotteita, prosesseja ja uudistuksia. Käytäntölähtöiset innovaatiot voivat olla "pieniä", mutta yritykselle todella merkityksellisiä.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Suunnitelmassa todetaan, että hallitusohjelman mukaan T&K-lisärahoituksella varmistetaan TKI-osajien kouluttaminen. Mikäli ammatillista koulutusta ei huomioida suunnitelmassa paremmin, on riskinä, että yrityksillä ei jatkossa ole riittävän vahvaa TKI-toimintaan liittyvää ammattiosaamista käytössään.

Työpaikoilla kehittäminen ja innovointi tapahtuvat moniammatillisissa ryhmissä, joissa eri koulutustaustoista tulevat toimivat yhdessä. TKI-hankkeisiin osallistumalla opiskelijat oppivat kehittävän työn tekemisen mallin.

Ammatillisten oppilaitosten TKI-toiminta on keskittynyt merkittävästi kehittämis- ja innovaatioprojekteihin, jotka pyrkivät uudistamaan sekä työ- ja elinkeinoelämää että itse oppilaitoksia.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Suunnitelmassa mainitaan monet TKI-toimintaan olennaisesti liittyvät tahot, mm. yritykset, yliopistot, tutkimuslaitokset ja ammattikorkeakoulut, mutta ammatillisesta koulutuksesta ja ammattiosaajista ei juurikaan puhuta. AMKE ry näkee, että olennainen yhteistyötaho on näin jätetty huomioimatta T&K-yhteistyössä.

Ammatillisen koulutuksen vahvuus on työelämäyhteistyön rajapinta ja käytäntölähtöisten innovaatioiden jalkauttaminen työpaikoille.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Tätä linjausta on helppo kannattaa, mutta AMKE ry haluaa tuoda esille, että kunnianhimoisessa T&K-toiminnassa tarvitaan ammatillista koulutusta, jotta yritysten ammattiosaamiseen liittyviin tarpeisiin voidaan vastata. Talouskasvu ja uusien yritysten perustaminen on riippuvaista erilaisen koulutus- ja osaamistauhan omaavista yksilöistä.

Eryteisesti pienten yritysten kohdalla ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat usein keskeinen T&K-kumppani, mikä johtuu käytäntölähtöisistä toimintatavoista.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Hallitusohjelman mukaan T&K-lisärahoituksella varmistetaan TKI-osaajien kouluttaminen. Osaamisen lisääminen edellyttää, että myös ammattiosaajien kouluttaminen sisällytetään kokonaisuuteen.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on paljon TKI-toiminnassa tarvittavaa infrastruktuuria. Suomen houkuttelevuutta voidaan lisätä hyödyntämällä sitä optimaalisesti. Erilaiset sektorirajat ylittävät vuokra- ja lainamallit ovat mahdollisia, joten kaikkien ei tarvitse omistaa kaikkea.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Suunnitelmassa mainitaan tavoitteeksi, että T&K-rahoituksella kannustetaan yrityksiä lisäämään omia investointeja tutkimus- ja kehittämistoimintaan, että myös uusia yrityksiä saadaan aloittamaan T&K-toimintaa ja että ulkomaiset yritykset investoivat T&K-toimintaan Suomessa tai sijoittavat T&K-toimintojaan Suomeen. AMKE ry muistuttaa, että kansainvälisen yhteistyö edellyttää ammattiosaajien kouluttamista yritysten tarpeisiin.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Strategisia valintoja tehdessä on syytä varmistaa, että kaikki olennaiset toimijat tulevat huomioiduksi. Ammatillisen koulutuksen tulee olla osa näitä valintoja.

AMKE ry:n kyselyn mukaan 80,9 % ammatillisen koulutuksen järjestäjistä toteuttaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI). Ammatillisen oppilaitosten TKI-toiminnalle on AMKE ry:n jäsenten mukaan luonteenomaista

käytännölläisyys, vahva kytkeytyminen toiminta-alueensa kehittämistoimintaan sekä monipuoliset yritysverkostot. Tämän taustan tulee näkyä Suomen strategisissa valinnoissa.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Luvussa 4 todetaan, että "Myös alueellisella ja paikallisella tasolla on tarvetta tehdä läpileikkaavaa yhteistyötä." Ammatillisella koulutuksella on merkittävä rooli varsinkin alueellisen ja paikallisen tason toiminnassa, mikä pitää huomioida suunnitelman toteuttamisessa, seurannassa ja myös mittaristossa.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Luvussa 5 todetaan, että "Myös alueellisella ja paikallisella tasolla on tarvetta tehdä läpileikkaavaa yhteistyötä."

AMKE ry muistuttaa edelleen siitä, että ammatillisella koulutuksella on merkittävä rooli varsinkin alueellisen ja paikallisen tason toiminnassa, mikä pitää huomioida TKI-toimintaympäristön kehittämisessä ja lisärahoituksen suuntaamisessa.

Pahlman Peter
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry